

Αθήνα, 31 Αυγούστου 2026

ΕΡΩΤΗΣΗ ΣΕ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟ ΜΕ ΑΚΕ

ΠΡΟΣ: Υπουργό Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας

Θέμα: «Καταγγελίες για αποκλεισμό και περιορισμό φοίτησης ατόμων με αυτισμό και άλλες αναπηρίες υψηλών αναγκών υποστήριξης από ΚΔΑΠ-ΑμεΑ – Έλεγχος διακοπών φιλοξενίας, πραγματικών παρουσιών και αξιοποίησης των voucher»

Σοβαρά ζητήματα αναφορικά με την πραγματική και ισότιμη πρόσβαση παιδιών, εφήβων και ενηλίκων με αυτισμό, νοητική, αναπτυξιακή ή άλλη αναπηρία στα Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών και Ατόμων με Αναπηρία (ΚΔΑΠ-ΑμεΑ) θέτει με υπόμνημά του το Σωματείο «ΚΡΑΥΓΗ ΑμεΑ».

Σύμφωνα με το υπόμνημα, το Σωματείο έχει δεχθεί αναφορές και καταγγελίες οικογενειών για άρνηση εγγραφής ή αποδοχής ωφελουμένων με αυξημένες ανάγκες υποστήριξης, μεταγενέστερη απομάκρυνσή τους με την αιτιολογία ότι «δεν διαχειρίζονται», περιορισμό των ημερών ή ωρών παρουσίας τους, καθώς και περιπτώσεις απομόνωσης ωφελουμένων σε ξεχωριστούς χώρους για μεγάλο μέρος της παραμονής τους.

Ιδιαίτερη ανησυχία προκαλεί η καταγγελλόμενη πρακτική προφορικής προτροπής προς γονείς να κρατούν το παιδί ή τον ενήλικα με αναπηρία στο σπίτι για ορισμένο χρονικό διάστημα, ενώ το voucher εξακολουθεί να παραμένει συνδεδεμένο με τη δομή.

Το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο προβλέπει ότι τα ΚΔΑΠ-ΑμεΑ απευθύνονται σε άτομα με διαφορετικές μορφές αναπηρίας και ότι οι δραστηριότητές τους πρέπει να περιλαμβάνουν ομαδικά ή/και εξατομικευμένα προγράμματα, προσαρμοσμένα στο ιδιαίτερο νοητικό, εκπαιδευτικό, κοινωνικό και συναισθηματικό υπόβαθρο των ωφελουμένων.

Παράλληλα, το άρθρο 17 της ΚΥΑ Γ.Π.Δ11 οικ./31930/25.05.2021 επιτρέπει τη διακοπή φιλοξενίας όταν εμφανιστούν σοβαρά προβλήματα συμπεριφοράς ή υγείας τα οποία «δεν είναι δυνατόν να αντιμετωπιστούν από τη δομή».

Ανακύπτει, όμως, ένα κρίσιμο ζήτημα: δεν εξειδικεύονται επαρκώς τα υποχρεωτικά βήματα τα οποία πρέπει να έχουν προηγηθεί προτού μία δομή καταλήξει ότι ένας ωφελούμενος «δεν είναι δυνατόν να αντιμετωπιστεί».

Δεν απαιτούνται ρητώς λειτουργική αξιολόγηση της συμπεριφοράς, έγγραφο εξατομικευμένο σχέδιο υποστήριξης, τεκμηρίωση των εύλογων προσαρμογών που επιχειρήθηκαν ή αιτιολογημένη επιστημονική αξιολόγηση πριν από την απομάκρυνση.

Το αποτέλεσμα ενδέχεται να είναι παράδοξο και κοινωνικά άδικο: όσο μεγαλύτερες είναι οι ανάγκες υποστήριξης ενός ατόμου με αναπηρία, τόσο δυσκολότερη να καθίσταται στην πράξη η πρόσβασή του στην υπηρεσία που έχει δημιουργηθεί ακριβώς για να το υποστηρίξει.

Περαιτέρω, ιδιαίτερη σημασία αποκτούν οι καταγγελίες που σχετίζονται με τις πραγματικές παρουσίες.

Το άρθρο 16 του ισχύοντος πλαισίου προβλέπει χρηματική κύρωση για κάθε ωφελούμενο ο οποίος δηλώνεται ως παρών στην ηλεκτρονική εφαρμογή ενώ στην πραγματικότητα απουσιάζει.

Επομένως, οποιαδήποτε περίπτωση κατά την οποία μία οικογένεια καλείται να μην προσέρχεται στη δομή, ενώ παράλληλα καταχωρίζεται παρουσία ή υπηρεσία η οποία δεν πραγματοποιήθηκε, απαιτεί άμεση διερεύνηση από τις αρμόδιες αρχές.

Το ζήτημα αποκτά επιπλέον ευρωπαϊκή διάσταση, καθώς η δράση για την περίοδο 2026-2027 συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ και εθνικούς πόρους.

Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 προβλέπει, κατά την εφαρμογή των Ταμείων, την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων, την πρόληψη των διακρίσεων λόγω αναπηρίας και τη συνεκτίμηση της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία.

Η Πολιτεία δεν μπορεί από τη μία να αναγνωρίζει και να χρηματοδοτεί το δικαίωμα ενός ανθρώπου με αναπηρία σε θέση ΚΔΑΠ-ΑμεΑ και από την άλλη ο ίδιος άνθρωπος να παραμένει τελικά στο σπίτι επειδή θεωρείται «πολύ δύσκολος» για τη δομή.

Οι υπηρεσίες και οι δραστηριότητες των ΚΔΑΠ-ΑμεΑ οφείλουν να προσαρμόζονται, στο μέτρο που προβλέπει το θεσμικό πλαίσιο, στις ανάγκες των ανθρώπων που καλούνται να εξυπηρετήσουν και όχι να οδηγούνται σε ουσιαστικό αποκλεισμό εκείνοι που χρειάζονται τη μεγαλύτερη υποστήριξη.

Κατόπιν των ανωτέρω, ερωτάται η αρμόδια Υπουργός:

1. Πόσες καταγγελίες έχουν περιέλθει από το 2023 έως σήμερα στις αρμόδιες υπηρεσίες για άρνηση εγγραφής, περιορισμό ημερών ή ωρών φοίτησης, απομόνωση ή απομάκρυνση ωφελουμένων από ΚΔΑΠ-ΑμεΑ λόγω συμπεριφοράς ή αυξημένων αναγκών υποστήριξης; Πόσες από αυτές ελέγχθηκαν και ποια ήταν η έκβασή τους;
2. Πόσες διακοπές φιλοξενίας έχουν καταγραφεί από το 2023 έως σήμερα κατ' εφαρμογή του άρθρου 17 της ΚΥΑ Γ.Π.Δ11 οικ./31930/25.05.2021 λόγω σοβαρών προβλημάτων συμπεριφοράς και με ποιες αιτιολογίες;
3. Πόσοι έλεγχοι έχουν πραγματοποιηθεί στα ΚΔΑΠ-ΑμεΑ από το 2023 έως σήμερα, πόσες παραβάσεις διαπιστώθηκαν και ποιες κυρώσεις επιβλήθηκαν;
4. Πόσες περιπτώσεις καταχώρισης παρουσίας ωφελουμένου ο οποίος στην πραγματικότητα απουσίαζε έχουν διαπιστωθεί κατά το ίδιο χρονικό διάστημα; Ποιες κυρώσεις, καταλογισμοί ή ανακτήσεις χρηματοδότησης επιβλήθηκαν και ποιο είναι το συνολικό ύψος τους;
5. Με ποια συγκεκριμένη διαδικασία ελέγχεται σήμερα ότι, πριν από τη διακοπή φιλοξενίας ενός ατόμου με αυτισμό, νοητική ή αναπτυξιακή αναπηρία λόγω συμπεριφοράς, έχουν προηγηθεί οι αναγκαίες εξατομικευμένες και εύλογες προσαρμογές και έχει πράγματι εξαντληθεί η δυνατότητα υποστήριξής του από τη δομή;
6. Προτίθεται το Υπουργείο να τροποποιήσει το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο, ώστε πριν από διακοπή φιλοξενίας λόγω συμπεριφοράς να προβλέπονται σαφείς εγγυήσεις, όπως εξατομικευμένο σχέδιο υποστήριξης, τεκμηρίωση των προσαρμογών που εφαρμόστηκαν και αιτιολογημένη επιστημονική αξιολόγηση, καθώς και να εξετάσει ενισχυμένη στελέχωση για ωφελουμένους υψηλών αναγκών και σαφείς κανόνες για τη χρήση χώρων αποφόρτισης και την αποτροπή καταχρηστικών πρακτικών απομόνωσης;

Αίτηση Κατάθεσης Εγγράφων

Παρακαλείται η αρμόδια Υπουργός να καταθέσει στη Βουλή:

1. Συγκεντρωτικό πίνακα για τα έτη 2023, 2024, 2025 και 2026 έως σήμερα, ανά Περιφέρεια, με:
 - τις καταγγελίες που αφορούν άρνηση εγγραφής, περιορισμό φοίτησης, απομόνωση ή απομάκρυνση ωφελουμένων από ΚΔΑΠ-ΑμεΑ,
 - τις διακοπές φιλοξενίας λόγω προβλημάτων συμπεριφοράς,
 - τους ελέγχους που πραγματοποιήθηκαν,
 - τις παραβάσεις που διαπιστώθηκαν και
 - τις κυρώσεις που επιβλήθηκαν,
 - με πλήρη ανωνυμοποίηση των προσωπικών δεδομένων των ωφελουμένων.

2. Συγκεντρωτικά στοιχεία για όλες τις περιπτώσεις από το 2023 έως σήμερα στις οποίες διαπιστώθηκε καταχώριση παρουσίας ωφελουμένου ενώ αυτός ήταν στην πραγματικότητα απών, καθώς και τις σχετικές πράξεις επιβολής κυρώσεων ή καταλογισμών, με απόκρυψη των προσωπικών δεδομένων όπου απαιτείται.
3. Τις ισχύουσες εγκυκλίους, οδηγίες, πρωτόκολλα ή άλλες έγγραφες κατευθύνσεις του Υπουργείου ή των εποπτευόμενων φορέων σχετικά με:
 - τη διακοπή φιλοξενίας λόγω συμπεριφοράς,
 - τις εύλογες και εξατομικευμένες προσαρμογές,
 - τη διαχείριση κρίσεων και
 - χρήση χώρων αποφόρτισης ή απομόνωσης στα ΚΔΑΠ-ΑμεΑ.
4. Κάθε διαθέσιμη έκθεση αξιολόγησης, παρακολούθησης ή ελέγχου αναφορικά με την τήρηση των αρχών της μη διάκρισης λόγω αναπηρίας και της προσβασιμότητας κατά την εφαρμογή στα ΚΔΑΠ-ΑμεΑ της συγχρηματοδοτούμενης από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ δράσης για την πρόσβαση παιδιών, εφήβων και ατόμων με αναπηρία σε υπηρεσίες δημιουργικής απασχόλησης.

Ο ερωτών Βουλευτής

Γεώργιος Μανούσος
B2 Δυτικού Τομέα Αθηνών